...dag 18 November 1941

DAGBLAD

58ste Jaargang, No. 3455

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks behalve 's Zondags)
Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel
fl. 1.50 per maand [Aruba fl. 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm.: Tel. 1550. Redactie: Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29
Adres Postbus 80, Willemstad.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc.
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

...mez, Sprockel, Römer, Desertine, Ellis, Kroon, ...an en Kwartsz in de Staten van Curaçao.

...grote belangstelling voor de stembus.

...atholieken op Curacao thuis gebleven.

...lieken op Aruba halen kiesdeler 330 niet ... verliezen 2 zetels aan groep-Eman.

Aanmeldingssysteem deugde niet.

...en werden 7 katholieken tegen 3 niet-...lieken gekozen, in 1937 6 katholieken tegen 4 niet-katholieken.

...iger sfeer dan die welke ge-... een verkiezingscampagne ken-... in veel rustiger sfeer dan die ...orgaans op de dag der verkie-... waar ter wereld ook woedt, is ... uit de politieke strijd getreden. ... hebben de Eilanden Aruba ...ao van ons Gebiedsdeel hun ...aan in de verkiezing van 8 ...tegenwoordigers voor de ko-... zittingsperiode van de Staten ... Gebiedsdeel Curaçao. ... hierna volgende verslag wor-...raard de niet-officiële cijfers ..., daar officiële cijfers van de ...ng eerst over enkele dagen ...olgen.

...eerst volgen hier nogmaals ...gediende lijsten van het gehele ...deel:

...ao:

... lijst (Cur. Kath. Partij).
... Moizès Frumencio da Costa
...
... Horris Sprockel.
...s Römer.
... Adolphe Willem Jan Marie
...e.
...an André Jacques Ellis.
...é Maria Pedro Kroon.
...arles Baggs Debrot Jr.
...esto Cecilio Martijn.
...onstan Casiano.
...acobus Ambrosius Jonkhout.

...:

...I (Vrije Nederlanders): Johan ... Alvaer van Aggelen.
...inus Johannes Fokkers.
...erik Johannes Casper Beaujon.

... II Aristides Eduviges Wever.

... III (Prot. Partij):
... Hendrik Albert Eman.
...erik Johannes Quant Kwartsz.

... IV (R. K. Partij):
... Rudolf Arends.
...i Anton Johannes Gijsen.
... Enrique Croes.

...ire:

...ohn Aniceto de Jongh.
...auricio Marchena.

...enwinden:

... de **Bovenwinden** werd eveneens één lijst ingediend, waarop alleen de naam van den heer **William Rufus Plantz** voorkomt.

Volgens de bestaande bepalingen wordt van Bonaire en de Bovenwindse Eilanden bij het inleveren van één lijst, de eerste van die lijst gekozen. Daar er zowel op Bonaire als op de Bovenwinden slechts één lijst werd ingeleverd, werd **de heer John Aniceto de Jongh terstond bij candidaatstelling voor het eiland Bonaire in de Staten gekozen.**

Voor de Bovenwinden werd eveneens bij candidaatstelling gekozen de heer William Rufus Plantz. Beide Statenleden hebben in het college der Staten ook reeds tijdens de thans lopende periode zitting.

De gehele verkiezing is normaal en volgens de vastgestelde gang van zaken verlopen. Op Bonaire en de Bovenwinden werden de candidaten door candidaatstelling verkozen, op Aruba en Curaçao door een geheime stemming.

Op Curaçao heeft zich tevens het merkwaardige geval voorgedaan, dat enkele groepen zich **vrijwillig** aan de stemming onttrokken hebben. Het is goed er de nadruk op te leggen, dat deze daad een vrijwillige was. Een klacht, die ons ter ore kwam, dat er op Curaçao dictatuur-practijken werden gehuldigd, doordat slechts één lijst bestond, raakt dan ook kant noch wal. Want iedere groep heeft het recht en de mogelijkheid gehad lijsten in te dienen en in feite is dit dan ook op normale wijze op Aruba geschied. De vermelde klacht getuigt bovendien van onbevoegdheid tot oordelen omdat de groepen, die zich onthouden hebben, **zelf** herhaaldelijk en laatstelijk nog vorige week hebben bekend gemaakt, dat haar daad **vrijwillig** was en verband hield met de tijdsomstandigheden.

Jammer blijft dit wat Curaçao betreft zeer zeker. Immers buiten de katholieke kringen telt ons eiland ook buitengewoon kundige en bekwame lieden, wier aanwezigheid in de komende Staten slechts node gemist zal worden. Misschien dat er onder de **aftredende** Statenleden **enkelen** zijn, die wel eens wat scherp van tong geweest zijn te onswaart, zeer zeker dat onze katholieke politieke ideeën van de hunne in meer dan één opzicht verschillen, maar aan de kundigheden van de huidige niet-katholieke Statenleden zal niemand twijfelen, terwijl over de op Aruba gekozen **toekomstige** niet-katholieke Statenleden uiteraard nog niets te zeggen valt. De Heer Eman is katholiek gedoopt, doch noemt zich blijkens onze informaties naar zijn levensbeschrijving „vrijdenker en liberaal". Notaris Kwartsz is Protestant. Hun beider groep wenst een veel groter mate van vrijheid voor het eiland Aruba en verwaarloost daardoor enigszins het grote verband van het gehele Gebiedsdeel.

Een scherp verwijt geldt evenwel den katholieken op Aruba, die hun eigen partij in de steek lieten.

Een verwijt, dat nog des te feller moet klinken, wanneer men nagaat **dat percentsgewijs Aruba meer katholiek is dan Curaçao. Van de op Aruba 1167 geldig uitgebrachte stemmen zijn ongeveer 900 katholieken, doch de R. K. Partij kwam er met een povere 244 uit, zodat ruim 600 katholieken op Aruba hun plicht verzaakten.** (Op 30.614 inwoners telt Aruba 20.850 katholieken).

De totale uitslag is thans zo, dat **niet** gelijk vermoed werd, een overweldigende katholieke meerderheid in de Staten gekozen werd. Van de 10 door het volk gekozen leden zijn de Heren Plantz en Kwartsz Protestant, terwijl de Heer Eman zoals uit het bovenstaande wel blijkt ook waarschijnlijk niet meer bij de Katholieken wenst geteld te worden. Er zijn momenteel dus 7 katholieken gekozen, terwijl bij de vorige verkiezingen in 1937 in totaal 6 katholieken gekozen werden (3 op Curaçao, 2 op Aruba en 1 op Bonaire).

M.a.w. **het is weer aan den Gouverneur overgelaten om door de keuze van de 5 te benoemen leden de meerderheid van de Staten vast te stellen.** Welke heren of dames door den Gouverneur zullen worden benoemd, is natuurlijk niet bekend. Er is zelfs geen tijd vastgesteld, waarop zulk een benoeming plaats vindt. Het enige zekere is hier, dat de benoeming zal plaats vinden vóór April 1942, de aanvang van de nieuwe zittingsperiode. De Gouverneur beschikt hierin geheel en al **op** en **naar** zijn vrijmachtig welbehagen. Alleen van den Heer Vromans kan men redelijkerwijze veronderstellen, dat deze weer door den Gouverneur zal worden benoemd.

Er was nog enige twijfel of de plm. 600 niet-katholieken, die zich in Februari jl. op Curaçao hebben aangemeld om te mogen stemmen, hun recht zouden uitoefenen, dan wel niets doen. Natuurlijk was het te verwachten, dat zij niet op katholieken zouden stemmen, en gisteren is inderdaad gebleken, **dat zich aan de stembureaux vrijwel geen niet-katholieken hebben gepresenteerd.** Waarom deze heren zich dan wel hadden aangemeld in Februari? Het is een moeilijke vraag. Een van deze niet-katholieke stemgerechtigden verklaarde, dat hij het gedaan had, om indien bij een beëindiging van de oorlog vóór het aflopen van de zittingstermijn van de Staten wéér een stemming gehouden zou worden, en er dan misschien geen nieuwe gelegenheid gegeven zou worden om zich als kieslustig aan te melden, hij dan toch in elk geval gerechtigd zou zijn.

Waarschijnlijk is er dan wel enig gebrek aan een juist democratisch inzicht geweest bij deze niet-katholieke groepen, wijl zij geen kans zagen bij het thans vigerende kiesreglement als machtsgroep uit de stembus te kunnen komen en om welke reden zij zich dan ook maar liever onthielden.

Het argument, dat in oorlogstijd geen verkiezingen moeten worden gehouden, blijkt in het licht der Imperiale gedachte, waarvan ons Rijk thans zo vervuld is, niet steekhoudend te zijn: in Suriname en Oost Indië worden de verkiezingen immers ook wel gehouden. En ook uit buitenlanden komen berichten, dat verkiezingen doorgaan. Slechts één of andere pummel heeft de heldendaad begaan om anoniem op zijn stembiljet te schrijven „stemmingen in deze tijden absurd" (stembureau te Groot Kwartier). Wij hebben altijd respect gehad voor eens anders gefundeerde overtuigingen, wij hebben ook respect voor die paar honderd, die mo-

(Vervolg op blz. 2).

...deze staat wordt een overzicht ...en van de nuanceringen. Deze ...laat zien hoe de 2453 stemgerech-... van het Eiland Curaçao naar ...rteland en godsdienst over de ...stemdistricten gegroepeerd zijn. ... links naar rechts geeft de staat ...de op Curaçao geborenen dan die ...ederland en uit Suriname geboor-...n en vervolgens de totalen. On-...ke afdeling staat in de eerste ko-...et totaal, onder K het aantal ka-...ken, onder ? het aantal welks ...dienstige overtuiging ons onbe-... was en onder NK het aantal niet-...olieken.

...otae: 1) Naar schatting zijn van de 49 in kolom c ongeveer 20 katholiek.

2) Van de niet-katholieken in kolom **d** zijn 57 Joden en 77 Protestanten.

3) Van de in kolom **g** genoemden zijn de meesten van Districten III, V en VI (resp. Sta Maria, Rust en Dokterstuin) niet-katholiek, terwijl er van de Districten I en II (Hendrik- en Nijverh. school) sommige katholieken onder zijn.

Van het totaal aantal inwoners van het Eiland Curaçao (67.317) zijn er 51.650 ingeschreven als katholiek, terwijl er een plm. 600 Joden op ons Eiland wonen en de rest onder de verschillende Protestantse denominaties valt.

CURAÇAO				NEDERLAND				SURINAME				TOTAAL			
...district Totaal	K	?	NK	Totaal	K	?	NK	Totaal	K	?	NK	Totaal	K	?	NK
452	364	15	73	84	34	42	8	24	16	6	2	560	414	63	83
520	475	19	26	116	76	34	6	31	20	6	5	667	571	59	37
156	148	5	3	46	6	38	2	1	1	0	0	203	155	43	5
188	171	2	15	332	45	0	287	45	36	1	8	565	252	3	310
298	276	6	16	61	37	16	8	4	3	1	0	363	316	23	24
75	72	2	1	19	7	9	3	1	1	0	0	95	80	11	4
1689	**1506**	**49**	**134**	**658**	**205**	**139**	**314**	**106**	**77**	**14**	**15**	**2453**	**1788**	**202**	**463**
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p

Het nieuws van vandaag.

Moskou beschrijft de paniek, die er onder de Duitsers heerst, nu de Winter gekomen is. Overal winnen de Russen, behalve in het Zuiden, waar het thans nog najaarsweer is, dat binnenkort ook wel zal omslaan. In Leningrad vlogen de Nazies uit stellingen, die ze al twee maanden hielden. Leningrad staat weer in regelmatige verbinding met het achterland. Bij Kalinin aan het middenfront is het één grote Duitse aftocht. Bij Mozjaisk worden de Duitsers achtervolgd. Van Tula ontvangen wij het ene telegram na het andere, we hebben maar een keuze gedaan en één telegram van gisteravond genomen, een ander van vanmorgen. In hun onderbroeken, zo telegrafeert Moskou de wereld rond, renden de Nazies in hun doodsnood de bevroren straten op, toen de Russen — flink gehard tegen het klimaat van hun vaderland — aankwamen. In hun hemden joelden de Duitsers in het rond om zo maar dood te vriezen. Sommigen wisten in hun doodsnood nog vrouwenkleren te bemachtigen en liepen daarin rond. Dit is het nieuws van vandaag: daar gáán de Nazies!

Op de Krim wordt vermoedelijk hard gevochten; wij horen er althans niets van. Het gaat vooral om de Straat van Kerch, de moeilijke oversteekplaats van de Krim naar de uitlopers van de Caucasus (blz. 3).

President Roosevelt heeft de herziene neutraliteitswet getekend (blz. 1). Duitse reactie: zij zien er een list in om op gemakkelijke wijze U.S.A.-soldaten naar Ierland te smokkelen in burgerkleren om straks als Engeland op het uiterste ligt [denken de Nazies heus nog, dat het zover komen zal?] opeens bij te springen (blz. 3).

Roosevelt heeft alweer een kleine 7 milliard dollar voor de defensie gevraagd (blz. 1).

Kurusu is in Washington op het State Department geweest en bij Roosevelt. Kurusu is steeds vergezeld van Nomura, den Japansen gezant in Washington. Het enige dat bekend werd, was, dat zij spraken over „vele dingen" (blz. 1).

400 van 680 Nederlandse Joden zijn in het concentratiekamp te Mauthausen in Oostenrijk gestorven (blz. 2).

Op Aruba en Curaçao werden bij de verkiezingen voor de Staten van Curaçao 7 katholieken en 3 niet-katholieken verkozen. De verkiezingen verliepen rustig. Alles op de voorpagina, levensbeschrijvingen van de nieuwe leden op blz. 3 en wijze van zetelverdeling op blz. 4.

KENTERING ....

Duitsers vriezen op straat dood aan Midden-front.

Moskou beschrijft paniek van in onderbroeken vluchtende Duitsers.

ROOSEVELT TEKENT HERZIENING NEUTRALITEITSWET.

Kurusu en Roosevelt spraken over „vele dingen".

WET NAAR ROOSEVELT TER ONDERTEKENING.

De wet waardoor wordt toegestaan, dat Amerikaanse koopvaardijschepen bewapend worden en naar belligerente havens varen, werd getekend door Vice-President Wallace en Voorzitter Rayburn, waarna zij naar Roosevelt werd gezonden. Ook deze tekende de wet (Washington, (AP) 17.11).

ROOSEVELT VRAAGT 6.687.369.046 DOLLAR VOOR HET LEGER.

Roosevelt vroeg aan het Congres om 6.687.369.046 dollar extra voor het leger. Volgens de schattingen is 388 millioen daarvan bestemd voor het verhaasten van de productie van defensie-materialen en voorraden, 269 millioen voor het leger in de Philippijnen. De President stelde ook een bepaling voor om toe te staan, dat de Secretaris van Oorlog onder de steunverleningswet kan beschikken over materialen, welke voor het leger gekocht zijn sedert 11 Maart 1941. De President vroeg ook 308.050.000 dollar voor de Marine, waaronder 120 millioen voor defensie-installaties op koopvaardijschepen, waarschijnlijk voor kanonnen om de schepen te beschermen tegen duikboot- en luchtaanvallen, gelijk verleden week door het Congres gemachtigd bij de herziening van de neutraliteitswet. Ook werd de Marine gemachtigd niet meer dan 400 kleine schepen te bouwen of te veranderen als mijnen- en patrouille-vaartuigen tot een bedrag van 300 millioen dollar. (Washington, (AP) 17.11).

SABURO KURUSU IN WASHINGTON.

Saburo Kurusu, Japans speciale Gezant naar de Verenigde Staten, arriveerde op het State Department met den Japansen Ambassadeur Kichisaburo Nomura om 10.30 des morgens voor het houden van besprekingen teneinde met de Verenigde Staten tot een verstandhouding te komen betreffende de problemen in het Verre Oosten. Zowel Kurusu als Nomura waren weigerachtig de aspecten van de situatie te bespreken. Kurusu ontdook vragen van journalisten of Japan bereid zou zijn enige concessie te maken door de troepen uit China weg te halen met een handgebaar in de richting van Nomura en de glimlachende opmerking: „Hier is de Japanse Ambassadeur. Vraag het hem. Ik ben slechts de medewerker van den Ambassadeur. Nomura gaf te kennen, dat hij en Kurusu Roosevelt later op de dag zouden ontmoeten. Hij deelde echter niet mede hoe laat.

De conferentie met Cordell Hull duurde 23 minuten, waarna Hull uit het kantoor verschenen met de Japanners, teneinde hen te begeleiden naar het Witte Huis.

Kurusu en Roosevelt confereerden langer dan een uur, doch er was geen ogenblikkelijke aanwijzing of enige bevredigende voortgang was gemaakt teneinde tot een betere verstandhouding te geraken betreffende de problemen in de Stille Oceaan of dat er enige beslissing bereikt was betreffende de vrede in de Stille Oceaan.

Toen Kurusu en Nomura uit het Witte Huis kwamen zeide Nomura, dat „vele dingen" werden besproken. Hij deelde echter niet mede wat er besproken werd. Hij ontweek andere vragen van de journalisten. (Washington, (AP) 17.11).

JOEGOSLAVISCH OFFENSIEF OP VIJANDELIJKE GARNIZOENS.

Een bericht deelde mede, dat uit Jerusalem het nieuws werd ontvangen, dat een Duitse expeditie-colonne van 320 soldaten werd opgeruimd door een bataljon Serbische guerilla's in een geregelde slag gedurende het weekeinde nabij de ruïne van de stad Lbane ten Zuiden van Nis in het Zuiden van Joegoslavië. De berichten zeiden, dat alle georganiseerde guerillabenden in Serbië werden verenigd onder de oppercommando van Kolonel Mihailovitsj die een uitgebreid offensief opende op de troepengarnizoens van de as over het gehele verminkte Joegoslavië. De Duitsers zouden versterkingen aanvoeren en gijzelaars arresteren. (Londen, (AP). 17.11).

gelijk in het geweten overtuigd waren niet te mogen stemmen en die het dan ook niet deden. Maar wat deze man gedaan heeft is een kwajongensstreek.

Wij publiceren op blz. 1 een schematisch overzicht van de stemgerechtigden op het Eiland Curaçao, verdeeld a) naar de stemdistricten, b) naar de plaats van geboorte, c) naar de godsdienstige gezindheid.

In kolom m ziet men dat er 2453 stemgerechtigden op Curaçao zijn en dat daarvan 463 beslist niet-katholiek zijn, terwijl er nog 202 zijn van wie wij de godsdienst niet weten, dan is het aantal uitgebrachte stemmen van 1562 (in de staat op deze pagina) niet slecht te noemen. Op weinigen na hebben alle katholieken hun plicht begrepen.

De ijver van velen moet worden vermeld. Wij zagen o.a. iemand, die in zijn vrije tijd met zijn automobiel af en aan reed om stemlustige personen op te halen.
Van enkele anderen is het ons bekend, dat zij gistermorgen per vliegtuig naar Aruba gegaan zijn om hun stem uit te brengen. Dat is plichtsbesef, dat is katholiek leven!

Ook in de Partij-kringen hoorden wij terecht met grote lof spreken over de stemlust der katholieken op het Eiland Curaçao.

Gaat men na hoe er in de verschillende stembureaux gestemd is, dan komt men tot de volgende lijst:

	stemgerechtigd	geweest
I Hendrikschool	560	360
II Nijverheidsch.	667	474
III Sta Maria	203	148
IV Gr. Kwartier	565	208
V Rust	363	294
VI Dokterstuin	95	78

Hieruit ziet men, dat het Stembureau te Groot Kwartier de minste stemlustigen heeft getrokken, hoewel het op één na de meeste stemgerechtigden had.

Hieraan is vermoedelijk schuld het feit, dat zoals op de staat onderaan blz. 1 te zien is, van de 565 stemgerechtigden in District IV (Groot Kwartier), 332 uit het gebiedsdeel in Europa kwamen en dat van deze 332 287 niet-katholiek zijn, wien men het natuurlijk niet euvel duiden kan, dat zij niet op een katholieke lijst wilden gaan stemmen. Dit in aanmerking genomen is er ook op Stembureau IV niet eens zo slecht gestemd, al is het jammer, dat de mensen, die op de Isla werken, geen vrij gekregen hebben om hun stem te gaan uitbrengen.

Velen zullen zich na 16 uur vermoeid gevoelen en geen animo hebben gehad om te gaan stemmen. Het is wel goed, erop te wijzen, dat ons uit Aruba gemeld werd, dat de beide olie-bedrijven aldaar wèl vrijaf hebben verleend.

Verder ziet men, dat Dokterstuin het best gewerkt heeft. Daarentegen zijn op de 5 andere bureaux de percentages van stemgerechtigden, die niet zijn komen opdagen, nogal hoog; al moet men in aanmerking nemen, dat er een 6 à 700 niet-katholieken zijn geweest, die bij gebrek aan een niet-katholieke lijst natuurlijk al heel moeilijk lust konden gevoelen om ter stembus te gaan.

Bij een rondrit langs de zes stembureaux op dit Eiland, waartoe de Voorzitter van het Hoofdstembureau, de Heer Matthias Bartels Bartels Daal alle mogelijke faciliteiten verleend heeft, waren er verschillende dingen te constateren.

Aan den Heer Daal, tezamen met zijn assistent Andries Boomgaart komt werkelijk een woord van welgemeende hulde toe voor de volmaakte wijze, waarop de verkiezingen waren georganiseerd. Van de kleinste kleinigheid als een potlood tot aan het tellen en het rapporteren aan den Gouverneur was het alles in orde.

Op Dokterstuin vertelde Voorzitter Leon Weeber, dat er drommen mensen (en muggen) waren geweest, die geen gele kaart hadden en graag hadden willen stemmen. **Ook uit verdere gebeurtenissen bleek, dat het aanmeldingssysteem in het geheel niet deugde, een mening, die wij ook in politieke kringen wel hebben horen uiten.** Enkelen hadden hun kaart nog niet van de post ontvangen, doch dit waren misschien uitzonderingen. Een doelmatiger systeem wat dit betreft moet dus zeker worden opgezocht. Op enkele andere bureaux bleek, dat ook verschillende analphabeten waren gekomen, terwijl het vreemd aandoet om, wanneer de wetgever als eis stelt dat stemgerechtigden de Nederlandse taal moeten kennen, de papieren in de stemhokjes ook in het Papiaments zijn gesteld. In dit laatste kan men evenwel een tegemoetkoming zien voor hen, die bijna nooit gelegenheid hebben om de kennis van de Nederlandse taal te blijven practiseren, en als zodanig is dit dan ook niet zo erg.

Zelfs in de stad, op de Nijverheidschool, heeft zich nog een analphabeet gepresenteerd.

In de loop van de dag hebben Mr. S. G. C. van de Veen-Zeppenfeldt, de Heer John H. Sprockel en de Heer G. J. Ferguson een rondrit langs de verschillende bureaux op Curaçao gemaakt.

Over het algemeen is er het drukst gestemd 's morgens direct na de opening van de bureaux (op Dokterstuin moesten de stemlustigen zelfs en queue gaan staan voor het enige hokje), en tegen 17 uur 's middags. Een aardige noot was het te zien, hoe velen zich op hun Paasbest hadden gekleed om hun burgerplichten te vervullen.

Tenslotte publiceren wij hierboven nog een lijst ter vergelijking van de cijfers van gisteren en die van de vorige (en eerste) verkiezingen in het Gebiedsdeel op 20 December 1937. Deze lijsten zijn schematisch opgezet en spreken voor zichzelf. Op blz. 4 staat vervolgens een uittreksel uit het kiesreglement, waarin men gemakkelijk kan nagaan, hoe de zetels verdeeld zijn, wanneer men de kiesdeler weet. Deze is 330. Een korte levensbeschrijving van alle nieuwe en herkozen Statenleden vindt men op blz. 3.

HERINNERINGEN AAN DE VORIGE VERKIEZING IN 1937.

CURAÇAO

Recapitulatie der uitgebrachte stemmen in 1937:

Namen der candidaten	1e voorkeur stemmen	2e voorkeur stemmen	3e voorkeur stemmen	4e voorkeur stemmen	5e voorkeur stemmen	6e voorkeur-stemmen
I. H. Capriles	189	170	55	45	18	12
M. F. Da Costa Gomez	330	24	24	17	12	329
A. W. J. M. Desertine	40	621	28	22	7	6
C. W. J. Jonckheer	123	90	212	29	27	13
J. M. P. Kroon	3	1	11	18	589	12
W. P. Maal	193	53	131	37	28	8
E. C. Martijn	315	8	9	16	31	296
E. A. Römer	1	9	24	593	24	13
J. Rustige	144	182	32	31	37	16
J. H. Sprockel	4	17	575	2	16	13
H. G. Suares	12	229	64	44	35	23
J. Tinge	195	29	60	36	14	35

Gekozen: Gomez, Martijn, Desertine, Maal, Rustige en Capriles.

ARUBA

Uitgebrachte stemmen:	1e voork. st.	2e voork. st.
J. R. Arends	197	19
J. H. Beaujon	119	27
A. T. D. H. de Boer	14	16
J. M. de Cuba	17	169
J. H. A. Eman	34	52

Gekozen: Arends en De Cuba.

BOVENWINDEN.

Uitgebrachte stemmen:	
A. R. W. S. Brouwer	34 stemmen
W. R. Plantz	73 stemmen

Plantz gekozen.

CANDIDATEN 1937.

Curaçao:

Cur. Kath. partij:
Dr. M. F. da Costa Gomez
Mr. A. W. J. M. Desertine
E. C. Martijn
E. A. Römer
J. H. Sprockel
J. M. P. Kroon

Cur. Pol. Unie:
I. H. Capriles
C. W. J. Jonckheer
W. P. Maal
J. Rustige
H. G. Suares.

Cur. Scheepv. Mij:
J. Tinge.

Aruba:

R.K. partij:
J. R. Arends
J M. de Cuba.

Afzonderlijke candidaten:
A. T. D. H. de Boer
J. H. Beaujon
J. H. A. Eman.

Bonaire:
J. A. de Jongh.

Bov. Eilanden:
A. R. W. G. Brouwer
W. R. Plantz.

CURAÇAO.

CHR.	I Hendr.	II Nijv.	III S. Maria	IV Gr. Kw.	V Rust	VI Dokterst.	Totaal
1. Gomez	318	415	136	170	267	73	1379
2. Sprockel	1	7	—	5	4	—	17
3. Römer	2	3	1	—	—	—	6
4. Desertine	3	2	—	8	2	—	15
5. Ellis	1	7	—	1	—	—	9
6. Kroon	2	3	1	1	3	—	10
7. Debrot	2	6	—	—	2	—	10
8. Martijn	—	4	—	1	1	—	6
9. Casiano	2	7	—	—	—	1	10
10. Jonkheer	6	3	1	1	4	—	15
	337	457	139	187	283	74	1477

1937:		1941:	
Aantal kiezers	2030	Aantal kiezers	2453
Aantal deelnemers	1665	Aantal deelnemers	1562
Geldige stemmen	1549	Geldige stemmen	1477
Ongeldige stemmen	116	Ongeldige stemmen	85

1937: Gekozen werden: Da Costa Gomez, Martijn, Desertine, Maal, Rustige en Capriles.

1941: Gekozen werden: Da Costa Gomez, Sprockel, Römer, Desertine, Ellis en Kroon.

ARUBA.

ARUBA.	I Raadzaal O'stad	II Pr. Bernh. school S.Nic.	Totaal
Lijst 1 (Groep „Vrije Nederl.")			
1. Aggelen			19
2. Fokkers			4
3. Beaujon			3
			26
Lijst 2 (Groep Wever)			208
1. Wever			208
Lijst 3 (Groep Eman)			
1. Eman			674
2. Kwartsz			15
			689
Lijst 4 (R.K. Partij)			
1. Arends			226
2. Gijsen			13
3. Croes			5
			244
Totaal aantal op Aruba uitgebrachte stemmen:			1167
Stembiljetten van onwaarde			29

1937:		1941:	
Aantal kiezers	553	Aantal kiezers	1323
Aantal deelnemers	468	Aantal deelnemers	1196
Aantal geldig uitgebrachte stemmen	381	Aantal geldig uitgebrachte stemmen	1167
Aantal stembiljetten van onwaarde	87	Aantal stembiljetten van onwaarde	29

1937: Gekozen werden: Arends en De Cuba.

1941: Gekozen werden: Eman en Kwartsz.

DE AANTALLEN VERGELEKEN.

Verkiezing 1937:			Verkiezing 1941:		
Aantal kiezers:	Curaçao	2030	Aantal kiezers:	Curaçao	2453
	Aruba	553		Aruba	1323
	Bonaire	31		Bonaire	76
	Bov. eilanden	140		Bov. eilanden	101
Totaal aantal stemgerechtigden		2754	Totaal aantal stemgerechtigden		3953
Totaal aantal inwoners		90870	Totaal aantal inwoners		107891

CURACAO.

JUBILEUM VAN DEN HEER JOHN H. SPROCKEL.

Vrijdag as. zal de Hendrikschool feest vieren, omdat het tegenwoordig Hoofd van de school, de heer John Horris Sprockel, 25 jaar aan de Hendrikschool verbonden zal zijn. Op 1 October 1916 werd de heer Sprockel benoemd tot onderwijzer aan de Hendrikschool. Op 6 October vertrok hij uit Nederland en 26 November stond hij voor de klas.

Bovendien is de jubilaris 10 jaar hoofd van de Hendrikschool. Op 1 October 1931 werd hij daartoe benoemd.

De leraren en leerlingen der school zijn van plan den jubilaris op Vrijdag te huldigen. Ook de talrijke oud-leerlingen zullen wel niet achterwege blijven bij dit biezondere jubileum.

VERENIGINGSNIEUWS.

— **Kath. Sport Centr.** De athletiek-commissie van de K.S.C. meldt, dat wegens reorganisatie-voorstellen v.d. athletiek-commissie de wedstrijd-demonstratie op Zo. 23 Nov. as. is afgelast tot nadere bekendmaking.

— **Voetbal.** Ajax — Shell 5 — 2.

OPLEIDING ONDERWIJZERS.

R.K. Cursussen.

Naar we vernemen, zal er in de maand Januari van het komende jaar een aanvang gemaakt worden met een Katholieke derde rang cursus, die de opleiding tot onderwijzer en onderwijzeres beoogt. Ongeveer 15 candidaten gaven zich reeds op.

Ook bestaat het voornemen om over te gaan tot de oprichting van een hoofdacte cursus op Katholieke basis. De gegadigden voor deze laatste cursus worden uitgenodigd tot een voorbereidende bespreking op Donderdag 20 Nov. as. om 15 uur in het St. Martinus Gesticht.

De nieuwe en herkozen Statenleden.

CURAÇAO.

Dr. **Moises Frumencio da Costa Gomez**, die gedurende de afgelopen zittingsperiode Voorzitter was van de R.K. Fractie, werd geboren op 27 October 1907 te Willemstad. Allereerst genoot hij Lager Onderwijs en Mulo op het Thomascollege 8 klassen, waarna hij in 1920 naar Nederland ging om in het Gezellenhuis van de Fraters te Tilburg tot onderwijzer opgeleid te worden. In Nijmegen bezocht Dr. da Costa Gomez het vermaarde Gymnasium „Canisius College", waarna hij Staatsexamen deed en in de rechten ging studeren aan de R.K. Universiteit te Nijmegen. In 1926 deed hij het candidaatsexamen en drie jaar later, in 1929 dus het doctoraal examen.

Allereerst begon Dr. da Costa Gomez als waarnemend substituut griffier in Den Haag gedurende 1 jaar, terwijl hij bij dit omvangrijke werk ook nog de colleges volgde van professor Van Vollenhove te Leiden in het staats- en administratieve recht van Nederlands-Indië, Suriname en Curaçao. Daarna werd hij beëdigd aan de balie te Arnhem en was gedurende 2½ jaar als advocaat en procureur te Nijmegen gevestigd, in welke tijd hij tevens werkte aan zijn promotie bij professor Kleintjes te Amsterdam op het onderwerp: „Het Wetgevend Orgaan van Curaçao, Samenstelling en bevoegdheid, bezien in het kader van de Nederlandse Koloniale Politiek." Dit had plaats op December 1935.

Bij zijn verblijf in Nijmegen leerde de jurist kennen Mej. E. Heiling, die ook studeerde en met wie hij 2 jaar later huwde.

Dr. Da Costa Gomez kwam te Curaçao aan op 31 December 1935. In Februari 1936 werd hij te werk gesteld als adjunct commies ten Parkette. Kort daarna richtte hij alhier de R.K. Werkliedersbond op, terwijl hij mede-oprichter was van de Ambtenarenbond der R.K. Partij.

In Mei 1936 gaat Dr. da Costa Gomez naar de Bovenwinden als dienstdoend Ambtenaar O.M., doch reeds in October d.a.v. keert hij terug naar Curaçao, waar hij benoemd wordt tot adjunct-commies ter Griffie. In hetzelfde jaar wordt hij bevorderd tot commies.

Zoals bekend, werd Dr. da Costa Gomez in 1937 verkozen tot Statenlid en benoemd tot Voorzitter der R. K. Fractie. In dat zelfde jaar werd hij ook benoemd tot substituut griffier van het Hof van Justitie, terwijl hij reeds in 1936 benoemd was tot secretaris van de Commissie van Wetgeving. In Juni 1940 is Dr. da Costa Gomez benoemd tot Griffier van het Hof van Justitie.

Het Statenlid **John Horris Sprockel** is in 1892 op Curaçao geboren. In verband met zijn studies toefde de Heer Sprockel van 1905 tot 1916 in Nederland, waar hij eveneens in het huwelijk trad. Direct na zijn terugkeer alhier begon de Heer Sprockel als onderwijzer in de 1e klas van de Hendrikschool. In verschillende functies bleef de Heer Sprockel het onderwijs dienen om in 1925 weer voor studiedoeleinden naar Nederland te vertrekken. Twee jaren later keerde de Heer Sprockel weer terug naar Curaçao, waar hij sedert 1927 — behoudens 8 maanden verlofstijd in 1935 in verschillende delen van Europa doorgebracht — steeds is werkzaam geweest bij het onderwijs. Sedert 1931 is de Heer Sprockel het hoofd van de Hendrikschool.

In 1932 kwam de Heer Sprockel in de Koloniale Raad, terwijl hij na de eerste op Curaçao gehouden verkiezingen door Z.E. den Gouverneur werd aangezocht om zitting te willen nemen in de Staten. De Heer Sprockel is tevens Voorzitter van de Staten van Curaçao.

Van het werk, door den Heer Sprockel op sociaal gebied gepraesteerd, noemen wij slechts de R.K. Volksbond, waarvan de Heer Sprockel mede-oprichter is. Na de dood van den Heer A. J. Pijpers was de Heer Sprockel ook gedurende 5 jaren voorzitter van de R.K. Volksbond. Tevens is de Heer Sprockel mede-oprichter en eerste leider van de Ambachtschool St. Jozef en is hij de eerste voorzitter geweest van de R.K. Politieke Partij.

De Heer **Elias Aloisius Römer,** die thans voor het eerst zitting zal hebben in het college van de Staten van Curaçao, heeft reeds een lange politieke carrière achter de rug. De katholieke politiek van het Gebiedsdeel heeft den Heer Römer veel te danken, en het nieuwe Statenlid is reeds sedert 1937 Voorzitter van de Curaçaose Katholieke Partij, na van de oprichting af secretaris te zijn geweest.

De Heer Römer is van het eiland Curaçao geboortig. Zijn vader was onderwijzer aan de Hendrikschool. Geboren op 22 September 1890, ontving de Heer Römer eerst zijn opleiding aan de Hendrikschool, daarna studeerde hij met vaders hulp en tevens onder de leiding van wijlen den Practizijn Corneil H. Jonckheer Wzoon.

Op 18-jarige leeftijd begint de Heer Römer zijn loopbaan in gouvernementsdienst, als tijdelijk kommies 3e klasse, toen de ambtenarij op Curaçao nog tot het patrimonium van enkele bevoorrechte families behoorde. Later klom de Heer Römer op tot Verificateur der Invoerrechten en Accijnzen (1919), de hoogste rang bij de buitendienst der belastingen in het gebiedsdeel.

In 1932 werd het nieuwe Statenlid overgeplaatst naar de administratieve dienst als sub-ontvanger der Invoerrechten en Accijnzen. In 1935 werd de Heer Römer benoemd tot Ontvanger van de Invoerrechten en Accijnzen, welk ambt de Heer Römer tot heden bekleedt.

Dr. Adolphe Willem Jan Marie Desertine is op Curaçao geen onbekende, doch de feitelijke gebeurtenissen uit het rijke leven van Dr. Desertine zijn minder bekend. Dr. Desertine is Nijmegenaar van geboorte. Op 26 Maart 1892 werd hij geboren, maar verhuisde al betrekkelijk spoedig naar Katwijk aan Zee, waar hij het gymnasium doorliep. Ook in 's Hertogenbosch bezocht Dr. Desertine het gymnasium. Vervolgens studeerde de Heer Desertine de rechten, allereerst aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, waar hij in 1916 het candidaatsexamen deed, en vervolgens in Leiden, waar hij drie jaar later het doctoraal examen maakte. De Heer Desertine promoveerde tot Doctor in de beide Rechten in Maart 1920.

De eerste functies van Dr. Desertine, die thans voor de tweede maal in de Staten van Curaçao zal zitting hebben, liggen in Nederland in Europa.

Allereerst was de jeugdige jurist werkzaam als Secretaris bij de Raad van Arbeid in Hoorn. Daarna kwam hij op de sociaal-economische afdeling van Philips in Eindhoven. Omstreeks deze tijd, op 3 Januari 1922 trad de Heer Desertine in het huwelijk. Na zijn benoeming bij de rechterlijke macht kwam Dr. Desertine eerst als griffier in Oss, doch daarna volgde alras de benoeming tot Lid van het Hof van Justitie te Willemstad. Zoals bekend oefent Dr. Desertine deze hoge functie reeds sedert Januari 1926, toen hij hier arriveerde, uit.

De Heer Desertine heeft in Europa veel gereisd en kent practisch geheel West- en Midden-Europa, ook hier in de omtrek heeft Dr. Desertine veel rondgezworven.

In Nederland heeft Dr. Desertine ook zeer veel gepraesteerd op het gebied van de reclassering in het algemeen en van de R.K. Reclasseringsvereniging in het bizonder. Hier op Curaçao is het aantal commissies en besturen, waarin Dr. Desertine zitting heeft bijkans legio. Dr. Desertine is voorzitter van de Krijgsraad, Lid van de Commissie van Wetgeving, Lid van de Raad van Beroep van Belastingen, Voorzitter van het A.N.V., Voorzitter van de C.B.L.O., bestuurslid van de Niewindtstichting, lid van de Boekencommissie van de Openbare Leeszaal, Lid van de Commissie Regeling Rechtsverkeer, terwijl hij als Kapitein voor Speciale Diensten bij de schutterij ook als Legercommissaris van het Rode Kruis veel tijd moet besteden.

Dr. Desertine zal thans in een tweede periode in de Staten zitten.

Jean André Jacques Ellis werd geboren de 3e Juni 1906 te Willemstad. Zijn lagere studies doorliep hij op St. Thomascollege en later op het Sint Canisiuscollege te Nijmegen van de Jezuïeten. Na zijn terugkeer uit Nederland was hij jarenlang werkzaam op het kantoor van Notaris J. J. Beaujon. Tijdens het verlof van den notaris was hij zelfs zijn plaatsvervanger. De heer Ellis is een zeer bereisd iemand. In Europa bezocht hij Spanje, Luxemburg, Italië, Duitsland, Frankrijk, België en Zwitserland. In Amerika strekte zijn reizen zich vooral uit over Oosten West-Amerika.

Het nu gekozen Statenlid is lid van vele commissies om slechts enkele te noemen: lid van het Hoofdstembureau, plv. lid van de Voogdijraad, plv. lid van de Bioscoopcommissie, secretaris van de Club de Gezelligheid.

De belangstelling en de studie van den heer J. A. J. Ellis gaan voornamelijk uit naar de sociale en economische politiek. De heer Ellis zal voor de eerste maal zitting nemen in de Staten van Curaçao.

Statenlid **José Maria Pedro Kroon,** die thans voor de tweede maal in de Staten van Curaçao zal komen, werd voor de zittingsperiode 1938 — '42 niet gekozen door de kiezers, doch door Z. E. den Gouverneur aangewezen. De Heer Kroon is op het sociale terrein geen onbekende meer, terwijl hij bovendien in talloze besturen zitting heeft. Dit Statenlid werd geboren te Maracaibo uit Curaçaose ouders op 5 December 1893. Eerst doorliep de Heer Kroon de lagere school en studeerde later voor verschillende diploma's voor boekhouden, handelsrekenen en correspondentie. Vooral als kenner van de Spaanse en Engelse talen heeft de Heer Kroon bekendheid verworven.

In 1930 werd de Heer Kroon tot Algemeen Voorzitter benoemd van de in 1921 door pater Verriet O. P. en enige heren opgerichte R. K. Volksbond. Deze functie bekleedt de Heer Kroon tot op heden.

Verder beweegt de heer Kroon zich op practisch alle terreinen van de Curaçaose samenleving. Als Administrateur van verschillende sociale instellingen, zoals R. K. Jeugdcentrale, de R. K. Sportcentrale, de Stichting R. K. Ambachtschool St. Jozef, en de Stichting Volkshuisvesting, kan men den Heer Kroon een van de beste kenners van het volksleven van Curaçao noemen.

ARUBA.

Voor het eerst zal in de Staten van Curaçao zitting nemen **Jan Hendrik Albert Eman.** Hij werd geboren 7 Augustus 1887 te Aruba uit katholieke ouders en gedoopt. De heer Eman beschouwt zichzelf als vrijdenker en politiek als liberaal. In het openbare leven van Aruba heeft de heer Eman steeds een groot aandeel gehad. Hij is een zeer strijdbare natuur, die op felle wijze opkomt voor de verlangens van Aruba. Hij was landraad. De heer Eman richtte het Oranje Comité op en is voorzitter van de Arubaanse Arbeidersbond, waarvoor hij zeer hard gearbeid heeft. De heer Eman is gehuwd en heeft 4 kinderen.

BONAIRE.

Statenlid **John Aniceto de Jongh** zal thans voor de tweede maal zitting hebben in de Staten namens de Curaçaose Katholieke Partij.

Gelijk bekend vertegenwoordigt de Heer De Jongh de belangen van het Eiland Bonaire, op welk eiland het Statenlid ook op 18 April 1885 geboren werd. Toen hij 17 jaar was, trok de Heer De Jongh naar Curaçao om daar als apothekersleerling zijn carrière te beginnen in de Botica Central van den heer Roberto de Lannoy.

De Heer De Jongh, die thans een leidende politieke functie bekleedt, kan met recht een autodidact genoemd worden. Behalve het apothekersbedrijf bestudeerde de Heer De Jongh ook de medicijnen onder leiding van den toenmaligen militairen apotheker Buys. Daarnaast schoolde de Heer De Jongh zich, zoals hij ons vertelde, in de philosophie o.l.v. den Heer Michaël Römer, waarbij vooral de Logica uit de Spaanse handleiding van Jaime Balmes de grondslag vormde. In 1909 slaagde de Heer De Jongh voor het apothekersexamen. Tien jaar lang bleef hij in dienst bij de Botica Central, maar in 1919 ging hij zelfstandig een eigen apotheek openen, samen met den Heer Martinus Boon, de Botica del Pueblo. Nadat in 1928 Compagnon Boon gestorven was, ging de zaak geheel aan den Heer De Jongh over.

Ook voor het sociale en politieke leven interesseerde zich de Heer De Jongh. Van het jaar 1920 af was hij Wijkmeester van de 6e wijk, een taak die hierin bestond een gedeelte van het nu bestaande bevolkingsbureau waar te nemen. Hij bleef dit ambt vervullen tot het tijdstip, waarop het bevolkingsregister tot stand kwam en de wijkmeesters niet meer nodig waren.

In 1925 werd de Heer De Jongh gekozen tot algemeen voorzitter van de R.K. Volksbond. Dit bleef hij 2 jaar. Sedert de oprichting van de Curaçaose Katholieke Partij was hij daarvan een ijverig lid. In 1937 werd hij, gelijk bekend, door Bonaire gekozen in de Staten. Ook nu weder is hij het Statenlid voor Bonaire geworden. De heer John Aniceto de Jongh heeft dan ook nimmer nagelaten de ware belangen van Bonaire naar voren te brengen. Speciaal heeft hij alles gedaan om de landbouw en de aloëverbouw te bevorderen op Bonaire.

BOVENWINDEN.

Op het toen nog Deense eiland Sint Thomas werd de heer **William Rufus Plantz** op 10 Februari 1895 geboren. Op 7-jarige leeftijd keerden zijn ouders naar Sint Eustatius terug en ging de heer Plantz aldaar op de school voor Uitgebreid Lager Onderwijs. Na zijn schooljaren nam de heer Plantz privaatlessen en volgde hij verschillende cursussen. Hij behaalde o.a. een Amerikaans diploma voor het Handelsonderwijs. In 1916 ging de heer Plantz in dienst bij het Gouvernement op Sint Eustatius. In 1919 werd hij overgeplaatst naar Sint Maarten, waar hij ook huwde. Successievelijk steeg de heer Plantz in rang en in 1923 ging hij naar Bonaire als ontvanger en ambtenaar van het Openbaar Ministerie.

Tijdens zijn verblijf op Bonaire was hij 6 maanden plaatsvervangend Gezaghebber voor den heer Perret Gentil, die naar Curaçao was overgeplaatst. In Februari 1928 vertrok de heer Plantz als ontvanger naar Aruba, waar hij de wordingsgeschiedenis medemaakte van de oliebedrijven aldaar. Zijn verblijf op Aruba duurde 5 jaren, waarna hij in dienst kwam op Curaçao. Eerst bij de douane voor de belasting, toen bij het Parket en nu bij de Openbare Gezondheidsdienst.

De heer W. R. Plantz interesseert zich in het bizonder voor de economische ontwikkeling van het Gebiedsdeel. Uiteraard gaat zijn belangstelling het meest uit naar de Bovenwinden, wier Statenlid hij is, doch ook de andere belangen vergeet hij niet in het minst. De heer Plantz begint zijn tweede zittingsperiode.

NEDERLAND.

VERKLARINGEN VAN SEYSS INQUART.

Arthur Seyss Inquart, de Duitse Commissaris voor de bezette Nederlanden, zou, volgens de „Dienst aus Deutschland" onlangs in Keulen hebben gezegd, dat in Adolf Hitlers nieuwe Europa er geen absolute onafhankelijkheid voor niemand kan of zal zijn. De „Dienst" zeide, dat Seyss Inquart naar het toekomstige Europa refereerde als een „gemeenschappelijk gebied" waarin alle benodigdheden in overweging zullen worden genomen. De vroegere nazie-chef van Oostenrijk zou daarbij hebben gezegd: „Dit gemeenschappelijk gebied moet een verenigd front bieden tegen de buitenwereld en een gemeen inwendig economisch systeem hebben." (Berlijn, (AP) 17.11).

NEDERLANDSE JODEN STIERVEN IN CONCENTRATIEKAMPEN.

De Nederlandse Regering deelde mede, dat 400 van de 680 jonge Nederlandse Joden stierven in het concentratiekamp Mauthausen in Opper-Oostenrijk van Februari tot October. Het gemiddelde van overledenen bereikte het maximum in September met 50 per week. De Nederlanders zeiden, dat de Joden worden gedwongen tot arbeid in de mijnen. Zij worden op brute wijze behandeld, gekleed en behuisd. De hygiënische toestand is slecht. Hun ouderdom varieert tussen de 18 en 35 jaar. (Londen. (AP) 17.11).

JHR. MR. E. DE JONGE LOGENSTRAFT MUSSERT.

Hedennacht om drie uur Curaçaose tijd heeft Jhr. Mr. E. de Jonge voor Radio Oranje te Londen een korte rede gehouden tot bezet Nederland, waarin hij een weerlegging gaf van Musserts leugen dat „Engeland Curaçao aan de Verenigde Staten heeft verkocht". Jhr. de Jonge, die ongeveer tien minuten sprak, zeide dat hij pas uit Curaçao, waar hij anderhalf jaar heeft gewoond, was gekomen en dat hij de verzekering kon geven dat Curaçao nog precies even Nederlands is als het steeds is geweest, dat het vrije roodwit-blauw er nog altijd wappert en dat Mussert een grove leugen heeft verteld, kennelijk op last van zijn Duitse vrienden. (G. P. D.).

PATER CASPAR FRIETHOFF O.P.

In de plaats van den onlangs overleden Pater Rosarius Welschen O. P. is aan de universiteit van Amsterdam benoemd tot hoogleraar in de Thomistische wijsbegeerte Pater Caspar Friethoff O. P.

Pater Friethoff werd geboren in 1897 en legde in 1918 zijn professie af in de Orde der Predikbroeders.

NIEUWS VAN OVERAL.

— Washington: **Roosevelt tekende de wet, waardoor de neutraliteitswet wordt herzien.**

— Ankara: Von Papen deelde mede, dat hij geen interview toestond aan den journalist Ramon Masoliver, doch gaf toe, dat een verslaggever van „La Vanguardia" te Madrid" iets geschreven zou kunnen hebben over hetgeen bij een lunch gezegd werd". Von Papen zeide niet te hebben gelezen wat de Spaanse journalist schreef.

— Londen: Volgens een bericht uit Bangkok van het nieuwsblad „Srikrung" werden 4 Thais gewond en 1 Indochinese gendarme gedood bij het wisselen van schoten tussen de politie van Thailand en de Franse gendarmes aan de grens.

— Moskou: Het Russische communiqué deelt o.a. mede, dat in een sector aan het Kalininfront door verkenners in de vijandelijke achterhoede 20 Duitse lijken werden gevonden.

Volgens verklaringen van fascistische gevangenen werd vastgesteld, dat deze soldaten werden doodgeschoten, aangezien zij weigerden de strijd in te gaan.

Gedurende 1 maand zouden 250 soldaten gedeserteerd zijn uit de 250ste en 102de Duitse infanterie-divisies.

BERICHTEN, DIE LATER BINNENKWAMEN:

— Tokio: Het Japanse Parlement keurde het bedrag goed van 3.800.000. 000 yen voor Japans buitengewone militaire begroting. De goedkeuring van het Parlement werd unaniem voltooid met de goedkeuring door het Huis der Pairs.

— Rome: Golven van Britse vliegtuigen bombardeerden in de afgelopen nacht Napels en veroorzaakten schade, die door autoriteiten „niet ernstig" werd genoemd. 8 Personen werden gedood en 40 anderen gewond.

— Londen: Een gezaghebbende bron deelde mede, dat de Duitse troepen aan het centrale Russische front „verschrikkelijk lijden" door de koude en dat „nogal wat" doodgevroren zijn gevonden. Dat bron zeide, dat weinig Duitsers goed zijn uitgerust voor de gevechten in de Russische winter. Velen van hen zijn getooid met vrouwenbontkleding en andere hulpmiddelen.

— Londen: De radio van Berlijn zond een bericht van D.N.B. uit Vichy uit, dat Generaal Maurice Gustave Gamelin, de vroegere geallieerde Generalissimo, naar het hospitaal is gevoerd met een ernstige aanval van belroos. Gamelin wachtte als gevangene op de rechtsprocedure waarin hij zou worden berecht op beschuldiging, dat hij mede verantwoordelijk is voor de val van Frankrijk.

— Londen: Verwacht wordt, dat de Duitsers thans een luchtoorlog zullen openen in het Zuiden van Rusland als voorbode van een poging om de troepen over de Straat van Kerch te krijgen naar de Caucasus.

Waarnemers zeiden verder dat de Duitsers waarschijnlijk zullen beslissen tegen het wachten in de belegering van Sebastopol, aangezien een uitstel tot diep in de Winter den Russen tijd zou geven om grote versterkingen in manschappen en artillerie te zenden naar de kust van de Caucasus.

Politiek en Oorlog.

NAZIES OP DE VLUCHT.

De radio van Moskou deelde op Dinsdag [hier nog Maandag— Red.] mede, dat Russische tegenaanvallen op de buitenwijken van Tula, het Russische ammunitiecentrum op 110 mijl ten Zuiden van Moskou, de Duitsers in een paniekvlucht hebben gejaagd. Tass zeide verder, dat Sovjettroepen de Duitsers verdreven hebben uit stellingen, die zij langer dan 2 maanden behielden voor Leningrad. Volgens Tass worden de gevechten voortgezet, terwijl de Russen gestadig oprukken langs de linkeroever van de rivier N. (waarschijnlijk Neva).

Tass zeide: „Gedurende 16 November zetten wij de aanvallen voort, die op 15 November begonnen waren op de Zuidelijke toegangswegen naar Tula. Overal zijn er sporen van een paniekvlucht van uitstekende Duitse eenheden. Hoeden, overjassen, laarzen en andere artikelen liggen verlaten.

Er zijn grote hopen granaten, kisten met patronen, honderden handgranaten, geweren, machinegeweren, tanks en ketels met linzen en meelpap.

Aan de rechterzijde van de verkeersweg was het „grote Duitse regiment", dat meer dan eens geslagen werd door de Sovjettroepen en versterkt werd door leden van de naziepartij. In de nabijheid bevond zich het 394 ste regiment gemotoriseerde infanterie. De loopgraven aan de linkerzijde van de weg waren bezet door het 855ste Duitse reserve-regiment, dat daar 10 dagen vertoefde. Verschillende malen volgden zij de tanks in wanhopige pogingen om Tula te veroveren, doch faalden. In de ochtend van 15 November beschoot de Russische artillerie krachtig de Duitse posities Daarna werd het spervuur overgeplaatst diep in de loopgraven en viel de Russische infanterie aan in de Duitse flanks.

2 Sovjet-regimenten vielen 3 Duitse regimenten aan. De Russische aanval werd niet verwacht. De Sovjet-artillerie gaf op schitterende wijze steun Eerst verliet het 855ste Duitse reserveregiment de stellingen. Daarna ontstond er een paniek onder de soldaren en poogden de vlucht tot staan te brengen, doch dit regiment werd aangetast door een algemene paniek en verliet de loopgraven. Wij gebruikten machinegeweren, automatische geweren en mortiervuur tegen de Duitsers en „zij renden en renden en renden".

De Duitsers waren op de loop niet alleen in deze sector van het Tulafront. Ook in een andere sector trok de gemotoriseerde infanterie van de 112de Duitse divisie zich 11 kilometers terug. Deze werd achtervolgd en haast volledig vernietigd. De Duitsers liepen voor onze manschappen uit en wierpen de wapens weg.

Onze cavalerie haalde hen echter in. Op een plaats liepen de fascisten over de bevroren straten in hun ondergoed.

Voor Leningrad overkomen onze eenheden krachtige vijandelijke fortificaties en het intense kanonvuur, terwijl zij stormenderhand letterlijk elke voet gronds nemen en de fascisten terugdringen. In samenwerking met de artillerie verpletterden onze bommenwerpers en laagvliegende toestellen de vijandelijke geschutstellingen en maken alzo de weg schoon voor de infanterie.

Herhaalde Duitse aanvallen om de verloren stellingen terug te winnen faalden.

Wij veroverden materiaal en brachten den vijand grote verliezen toe aan manschappen." (Moskou, (AP) 17. 11).

DUITSERS TREKKEN ZICH AAN CENTRALE FRONT TERUG.

De Russen deelden mede, dat zij de zich terugtrekkende Duitsers in 3 der voornaamste sectoren van het Moskou-front achtervolgen en dat er tekenen zijn van een voortdurende verbetering der Rode stellingen voor Leningrad, welks grote garnizoen nog steeds in militaire verbinding zou staan met het niet bezette Rusland. Van het Verre Zuiden in het algemeen en van de Krim in het biezonder deed de zwijgzaamheid van het Sovjetcommando sterk vermoeden, dat de grootste van alle huidige gevechten slecht verliep voor de Russische wapenen. Er was geen commentaar op de beweringen van Berlijn, dat de Duitsers en Roemenen Kerch in het Oostelijk deel van de Krim, welke stad zou kunnen dienen als een moeilijk bruggehoofd naar de Caucasus, genomen hadden.

Bij Moskou zeiden de Russische militaire berichten, dat het hevigste van alle gevechten plaats had in de buurt van Kalinin op 95 mijl ten Noord-Westen van de hoofdstad, waar — naar gemeld werd — het Duitse offensief dat sedert Vrijdag in voortgang was, gebroken is en veranderd in een terugtocht naar het Zuiden, waarbij de Russen 3 nederzettingen heroverden aan de Westelijke oever van de bovenloop der Volga. Nabij Mozjaisk op 65 mijl ten Westen van Moskou zouden de Rode troepen naar de Westelijke oever van de rivier Portva zijn overgestoken en de nazies voor zich uitdrijven. Bij Tula, het Zuidelijke anker van de Rode linie op 100 mijl ten Zuiden van Moskou, zouden 2 Duitse divisies teruggevallen met hevige verliezen. Hieraan werd toegevoegd, dat zij reeds 600 man, 100 tanks en 20 vliegtuigen verloren.

Het bericht van Britse autoriteiten, dat Leningrad nog steeds in militaire verbinding staat met het Russische achterland, hetgeen zeggen wil dat de verdedigers nog voorraden en versterkingen kunnen aanvoeren, viel samen met de bekendmaking van het Russische commando betreffende de doeltreffendheid van de artillerie en loopgraven-mortieren. In een enkele sector van de Leningradfront zou hun vuur een Duitse artillerie-batterij, 10 blokhuizen en 4 bezette uitgegraven stellingen vernield hebben. (Londen, (AP) 17.11).

GENERAAL UDET VERONGELUKT.

Gemeld wordt, dat Luitenant Generaal Ernst Udet, Kwartiermeester Generaal van de Duitse luchtmacht, gedood is in een ongeluk. Hij was een der beroemdste vliegers van de vorige wereldoorlog. De officiële bekendmaking zegt, dat Udet zulk een erstig ongeluk opliep bij het proberen van een „nieuw wapen", dat hij op weg naar het hospitaal overleed. Hitler gaf opdracht voor een staatsbegrafenis. De datum en plaats zijn nog niet vastgesteld. Als erkening voor de verrichtingen van den 45 jaar oud geworden Udet noemde hij een jachteskader naar hem. Udet schoot in de vorige oorlog 62 vliegtuigen omlaag.

Hij heeft daarna jarenlang nieuwe vliegtuigen geprobeerd. (Berlijn, (AP) 18 .11.).

DUITSE ADMINISTRATIE OVER OOSTELIJKE GEBIEDEN.

Hitler benoemde Alfred Rosenberg tot Reichs Minister, belast met de burgerlijke administratie in de Oostelijke bezette gebieden. Het eerste gebied, dat onder Rosenberg geplaatst werd, omvat Lithauen, Letland en delen van Wit-Rusland. De Administratieve eenheid zal bekend zijn als „Reichs Kommissariat Ostland".

Gedeelten van de Oekraïne zijn ook betrokken in het Duitse burgerlijke administratie systeem. Gemeld wordt, dat de civiele administratie zal worden gevestigd na de beëindiging van de militaire operaties in de opeenvolgende streken van de Oostelijke bezette gebieden.

Hitler benoemde Alfred Meyer, Procureur en Provinciaal Gouverneur van Westfalen, tot Rosenbergs permanenten vertegenwoordiger.

Tot Reichs Commissaris van Ostland benoemde Hitler Heinrich Lohse, Provinciaal Gouverneur van Sleeswijk Holstein.

Tot Commissaris van de Oekraïne benoemde Hitler Erich Koch, Provinciaal Gouverneur van Oost Pruisen, die vroeger verschillende posten bekleedde in het spoorwegsysteem van het Reich. Hij zal zijn hoofdkwartier te Kiev hebben. Er is geen aanwijzing of de organisatie wordt opgericht als een permanent punt in Hitlers nieuwe orde. Ook is het niet duidelijk wat de uiteindelijke bestemming van de Baltische staten zal zijn. (Berlijn, (AP) 17.11).

JOEGOSLAVIE IS GELADEN MET TERRORISME.

Berichten, die te Zagreb ontvangen worden uit alle delen van het ontredderde Joegoslavië, geven te kennen, dat de situatie geladen is met wantrouwen, onrust, terrorisme en in sommige streken zelfs met een echte burgeroorlog. Deze berichten zijn noodzakelijkerwijs fragmentarisch vanwege de slechte verbindingsmiddelen en het militaire toezicht, doch dragen slechts bij aan het beeld van woeling. Goed uitgeruste soldaten van de Serbische marionettenregering, gesteund door Duitse bezettingstroepen, zouden in een „wanhopig gevecht" gewikkeld zijn tegende resten van Joegoslavië's leger, opstandige Tsjetniks, guerilla-eenheden en wat beschreven wordt als „communistische benden."

In het zogenaamde onafhankelijke Croatië houden gepantserde treinen het toezicht op de spoorlijnen in de strijd tegen de sabotage. In het door de Italianen bezette Montenegro werden dorpen gebombardeerd en in brand gezet, waar vijandige inwoners zich verzetten tegen de bezettingstroepen. Macedonië, dat door Bulgarije bezet is, is in feite gesloten als bron van nieuws, doch er zijn ook berichten omtrent uitbarstingen aldaar.

Veldmaarschalk Milan Nedic, de Serbische Premier, heeft een oproep gedaan om een einde te maken aan de gevechten met de waarschuwing dat een volledige burgeroorlog zich ontwikkelt. Hij noemde 7 steden, die reeds in de as werden gelegd als resultaat van de gevechten. Berichten, die hier nadien ontvangen werden, zeiden, dat op zijn minst 150 rebellen of „communisten" gedood werden en talrijke anderen gewond werden in de gevechten tegen de Regeringstroepen. (Zagreb, (AP) 18. 11).

WEYGAND IN VICHY.

Maxime Weygand, Commandant van de Franse troepen in Noord-Afrika, kwam samen met de Regeringsleiders in series van conferenties over de toekomst van Frans Noord-Afrika. Hij arriveerde kort voordat Otto Abetz, de Duitse vertegenwoordiger in Parijs, uit Vichy vertrok, en dineerde gisteren-avond met het Hoofd van Staat, Maarschalk Pétain. Hedenmorgen conféreerde hij wederom met Pétain en bracht daarna een bezoek aan Admiraal Jean Darlan, den Fransen Vice-Premier. (Vichy, (AP) 17.11).

DE NIEUWE BRITSE BOMMEN.

Belgische bronnen deelden mede inlichtingen te hebben ontvangen, dat de Duitsers thans Groot-Britannië's nieuwe zware bommen „Bezirksbommen" (afdelingsbommen) noemen, aangezien haar geweldige ontploffing gehele delen van steden wegmaaien. Hieraan werd toegevoegd, dat Belgische vrouwen, die in Duitsland werkten, terugkeerden met berichten omtrent grote vernieling in Hamburg, Keulen, Aken, Munster, Frankfort, Mannheim en Berlijn. (Londen, (AP) 17.11).

BRITSE VLIEGTUIGEN WAREN WEER OP VERKENNINGS-TOCHT.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit:

„Heden werden door onze gevechtsvliegtuigen offensieve verkenningstochten uitgevoerd over Noord-Frankrijk. Fabrieken en andere objecten werden aangevallen met kanonvuur van geringe hoogte. 2 Van onze gevechtsvliegtuigen worden vermist. Hudson-vliegtuigen en Nederlandse watervliegtuigen, die opereren onder het Kustcommando, vielen in de namiddag een groot Duits voorraadschip aan nabij de Noordwestelijke kust van Noorwegen. Men zag 2 bommen ontploffen op het schip dat heilende werd achtergelaten terwijl rook eruit opsteeg. (Londen, (AP) 17.11).

Hoe kwamen de nieuwe Statenleden aan hun zetels?

Wij ontlenen aan de „Landsverordening van 21 December 1938 houdende nadere regeling van het kiesrecht en de wijze van verkiezing van de Staten" het volgende:

Art. 95: 1. Het centraal stembureau voor de kieskringen Aruba en Curaçao deelt, met inachtneming van het bepaalde in artikel 98, eerste lid, de som der stemcijfers van alle lijsten door het aantal te vervullen plaatsen.

2. Het aldus verkregen quotiënt wordt in deze landsverordening kiesdeler genoemd.

3. Even zovele malen als de kiesdeler is begrepen in het stemcijfer ener lijst, wordt aan die lijst een der te vervullen plaatsen toegekend.

Art. 96: Is de som van de uitkomsten, die zijn verkregen door de deling van de kiesdeler in het stemcijfer van ieder der lijsten, kleiner dan het aantal der te vervullen plaatsen, dan wordt artikel 97 toegepast.

Art. 97: 1. Van de nog te vervullen plaatsen wordt achtereenvolgens een toegekend aan de lijst, die na toekenning der plaats het grootste gemiddelde aantal stemmen per toegekende plaats zou aanwijzen. Indien twee of meer dezer gemiddelden gelijk zijn, beslist zo nodig het lot.

2. Voor toekenning van een plaats door toepassing van het vorig lid komen niet in aanmerking lijsten wier stemcijfer lager is dan de kiesdeler.

Art. 98: 1. Ter bepaling van het aantal plaatsen toe te kennen aan lijsten, die tot een groep zijn verbonden, wordt de groep beschouwd als één lijst, met een stemcijfer gelijk aan de som der stemcijfers van de lijsten, waaruit zij bestaat.

2. De verdeling der aan de groep toegekende plaatsen over de lijsten, waaruit de groep bestaat, geschiedt op de wijze voorgeschreven in artikel 95 en 97, eerste lid.

Art. 99: 1. Indien door toepassing der voorafgaande bepalingen aan een lijst een of meer plaatsen zouden moeten worden toegekend boven het aantal harer candidaten, en deze lijst met één andere lijst tot een groep is verbonden, gaan die plaats of plaatsen over op de andere lijst.

2. Indien de lijst niet is verbonden, of aan de verbonden lijsten reeds een aantal plaatsen gelijk aan dat harer candidaten is toegekend, worden de overblijvende plaats of plaatsen aan één of meer der andere lijsten of lijstengroepen toegekend, door voortzetting van de toepassing van art. 97.

3. Zijn in de gevallen in het tweede lid van dit artikel voorzien na volledige toepassing van artikel 97 nog plaatsen toe te kennen, dan wordt van de nog te vervullen plaatsen achtereenvolgens één toegekend aan de lijst, die na toekenning der plaats het grootste gemiddelde aantal stemmen per toegekende plaats zou aanwijzen. Indien twee of meer gemiddelden gelijk zijn, beslist, zo nodig, het lot.

Art. 100: 1. Ter vervulling van de aan iedere lijst ingevolge de artikelen 95 tot en met 99 toegekende plaatsen zijn gekozen de candidaten der lijst, die het aantal stemmen hebben verkregen, gelijk aan de lijstkiesdeler. De lijstkiesdeler is gelijk aan het quotiënt dat verkregen wordt bij deling van het stemcijfer der lijst door het aantal plaatsen aan de lijst toegekend.

2. Ter bepaling van het aantal stemmen, door ieder van de op een lijst geplaatste candidaten verkregen, worden allereerst de stemmen, die boven het aan de lijstkiesdeler gelijk aantal op een candidaat of op candidaten der lijst zijn uitgebracht, overgedragen op de candidaten der lijst, op wie een aantal stemmen kleiner dan de lijstkiesdeler of geen stem is uitgebracht, in dier voege, dat, voor zover het aantal over te dragen stemmen dit toelaat, aan ieder van deze candidaten in de volgorde, waarin zij op de lijst voorkomen, zoveel van die stemmen worden toegekend, als het aantal der op hen uitgebrachte stemmen minder bedraagt dan de lijstkiesdeler. Overgedragen stemmen worden geacht uitgebracht te zijn op den candidaat, op wien zij overgedragen zijn.

Art. 101: 1. Hebben minder candidaten ener lijst dan plaatsen aan die lijst zijn toegekend het aantal stemmen gelijk aan de lijstkiesdeler verkregen, dan zijn, ter vervulling van de overblijvende plaatsen, diegenen van de overige candidaten der lijst gekozen, die de meeste stemmen hebben verkregen, voorzover die candidaten een aantal stemmen hebben verkregen groter dan de helft van de lijstkiesdeler. Hebben minder candidaten dan aldus plaatsen zijn te vervullen een aantal stemmen verkregen groter dan de helft van de lijstkiesdeler, dan worden de alsnog te vervullen plaatsen toegekend aan de in de volgorde hoogst geplaatste nog niet gekozen candidaten der lijst.

2. Heeft geen enkele candidaat ener lijst het aantal stemmen gelijk aan de lijstkiesdeler verkregen, dan zijn, ter vervulling van de aan die lijst toegekende plaatsen, diegenen van de candidaten der lijst gekozen, die de meeste stemmen hebben verkregen, voorzover die candidaten een aantal stemmen hebben verkregen groter dan de helft van de lijstkiesdeler. Hebben minder candidaten dan plaatsen zijn te vervullen een aantal stemmen verkregen groter dan de helft van de lijstkiesdeler, dan worden de alsnog te vervullen plaatsen toegekend aan de in de volgorde hoogst geplaatste nog niet gekozen candidaten der lijst.

3. Voor zover candidaten een gelijk aantal stemmen verkregen, beslist de volgorde der lijst.

4. Indien dezelfde candidaat zowel op een lijst ingeleverd in de kieskring Aruba als op een lijst ingeleverd in de kieskring Curaçao het aantal stemmen vereist om gekozen te zijn, heeft verkregen, geldt hij als gekozen op de lijst, die het lot aanwijst, en wordt voor de toepassing van dit artikel en van artikel 100, eerste lid, zijn naam op de andere lijst buiten rekening gelaten. De naam van den candidaat die hierdoor op een lijst het aantal stemmen, vereist om gekozen te zijn, verkrijgt, wordt op die lijst, voor de toepassing van dit artikel en van artikel 100, eerste lid, eveneens buiten rekening gelaten, indien die candidaat op een andere lijst ingeleverd in de kieskring Aruba of de kieskring Curaçao dat aantal stemmen reeds verkregen had.

5. De loting heeft plaats in een zitting, ten aanzien waarvan van toepassing zijn de artikelen 75, eerste en tweede lid, 76 en 88, derde en vierde lid.

Art. 102: Is bij de vaststelling van de uitslag der verkiezing een candidaat overleden, dan wordt voor de toepassing van de artikelen 86, 93, 94, 100 eerste lid, 101 en 103 zijn naam buiten rekening gelaten.

Art. 103: 1. Het centraal stembureau voor de kieskringen Aruba en Curaçao rangschikt ten aanzien van iedere lijst de daarop voorkomende candidaten in zodanige volgorde, dat bovenaan komen te staan de candidaten, die achtereenvolgens als gekozen te zijn hebben verkregen, in de volgorde van de lijst, en daarna de overige candidaten.

2. De candidaten, welke niet het aantal stemmen vereist om gekozen te zijn hebben verkregen, worden zodanig gerangschikt, dat eerst komen, in de volgorde van het door ieder van hen verkregen aantal stemmen, de candidaten, die een aantal stemmen verkregen groter dan de helft van de lijstkiesdeler, en daarna de overige in de volgorde van de lijst.

3. Voor zover candidaten een gelijk aantal stemmen hebben verkregen, beslist de volgorde der lijst.

4. Artikel 101, vierde lid, blijft bij de toepassing van dit artikel buiten rekening.